

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति २०७६।०९।०४
प्रमाणिकरण मिति २०७६।०९।१३

नमोबुद्ध नगरपालिका
खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यबिधी, २०७६

नमोबुद्ध नगरपालिका,
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
भकुण्डेबेशी, काभ्रेपलाञ्चोक
३ नं. प्रदेश, नेपाल

१५८/१५८/१५८
२०७६।०९।१३

खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यबिधि, २०७६

प्रस्तावना नमोबुद्ध नगर क्षेत्र भित्र स्वच्छ खानेपानीको पहुच सबै नगरबासिहरुमा पुऱ्याउने उद्देश्यले स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्थापन गर्न खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति हरुको स्थापना तथा दर्ता गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बान्धनीय भएकोले, नमोबुद्ध नगर कार्यपालिकावाट स्वीकृत भई खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यबिधि बनाइएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ :

- (१) यस कार्यबिधिको नाम “खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यबिधि, २०७६” रहेको छ ।
- (२) यो कार्यबिधि नमोबुद्ध नगरपालिका भित्र लागु हुनेछ ।
- (३) यो कार्यबिधि तत्काल प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यबिधिमा :

- (क) “खानेपानी” भन्नाले स्वच्छ पिउने पानी लाई सम्भनुपर्छ ।
- (ख) “स्थानीय अधिकारी” भन्नाले नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्भनु पर्छ ।
- (ग) “समिति” भन्नाले विधान अनुसार गठन भएको खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति सम्भनु पर्छ ।
- (घ) “तोकिएको” वा “तोकिएबमोजिम” भन्नाले यस कार्यबिधि अन्तर्गत बनेको नियम, निर्देशिकामा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्भनुपर्छ ।

३. दर्ता नगरी उपभोक्ता समिति संचालन गर्न नहुने : यस कार्यबिधि बमोजिम दर्ता नगरी कसैले पनि समिति संचालन गर्नु हुँदैन ।

४. समिति दर्ता : (१) समिति दर्ता गर्न चाहने ३३% महिला सहित कुनै सात जना वा सो भन्दा बढी व्यक्तिहरुले समिति सम्बन्धी देहायको विवरण खुलाई संस्थाको विधानको एक प्रति र तोकिएको दस्तुर सहित स्थानीय अधिकारी समक्ष अनुसूचि १ बमोजिमको ढाँचामा निबेदन दिनु पर्नेछ :-

- (क) समितिको नाम,
- (ख) उद्देश्यहरु,
- (ग) समितिका सदस्यहरुको नाम, ठेगाना र पेशा,
- (घ) कार्यालयको ठेगाना ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निबेदन प्राप्त भएपछि स्थानीय अधिकारीले अवश्यक जांचबुझ गरी समिति दर्ता गर्न उचित ठानेमा अनुसूचि २ बमोजिमको ढाँचामा ३० दिने सार्वजनिक

१५८

सूचना निकाली तत् पश्चात् कुनै उजुरी नपरेमा समिति दर्ता गरी अनुसूचि ३ बमोजिमको ढाँचामा प्रमाण-पत्र दिनेछ ।

(३) स्थानीय अधिकारीले कुनै समिति दर्ता नगर्न निर्णय गरेमा त्यस्को सूचना निबेदकलाई दिनु पर्नेछ र निबेदकले सूचना प्राप्त गरेको मितिले पैंतीस दिन भित्र त्यस्तो निर्णय उपर न्यायिक समितिमा उजुर गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिमको उजुर प्राप्त भएपछी नगरपालिकाका उप-प्रमुखले आवस्यक जांचबुझ गरी त्यस्तो समिति दर्ता गर्न मनासिव ठहराएमा सो संस्था दर्ता गर्न स्थानीय अधिकारीलाई आदेश दिन सक्नेछ र त्यस्तो आदेश भएपछि स्थानीय अधिकारीले समिति दर्ता गरिदिनु पर्नेछ ।

(५) यस कार्यविधि अनुसार दर्ता हुने खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिबाट दर्ता शुल्क बापत रु.२०००/- र नवीकरण शुल्क बापत रु.१०००/- लिइनेछ । प्रत्येक आ.व समाप्त भएको मितिले ६ महिनाभित्र उक्त समितिले दर्ता प्रमाणपत्र नवीकरण गर्नुपर्ने छ र सो अवधि नाघेमा प्रत्येक आ.व को लागि थप २५% जरिवाना लिइनेछ ।

५. समिति संगठित मानिने : (१) यस कार्यविधि अन्तर्गत दर्ता भएको समिति संगठित संस्था हुनेछ । सो संस्थाको सबै कामको निमित्त आफ्नो एउटा छुटै छाप हुनेछ ।

(२) समितिले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजूर गर्न सक्नेछ र सो उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजूर लाग्नेछ ।

६. संस्थाको सम्पत्ति : (१) समितिको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले समितिको विधान बिरुद्ध संस्थाको कुनै सम्पत्ति दुरुपयोग गरेमा, कब्जा गरेमा वा रोकका राखेमा स्थानीय अधिकारीले त्यस्तो सम्पत्ति दुरुपयोग गर्ने, कब्जा वा रोकका राखेवाट लिई संस्थालाई फिर्ता बुझाईदिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको सम्पत्ति फिर्ता गर्ने गरी स्थानीय अधिकारीले गरेको कारवाई मा चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले पुनरावेदन अदालतमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(३) समितिको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले समितिको कुनै सम्पत्ति वा लिखत वा प्रतिष्ठा बिरुद्ध कुनै अपराध वा बिराम गरेमा समिति, समितिको कुनै सदस्य वा स्थानीय अधिकारीले प्रचलित कानुन बमोजिम मुद्दाको कारवाई चलाउन सक्नेछ ।

७. समिति दर्ता नभई स्थापना भएका संस्थाले दर्ता गर्ने : (१) यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि तत्काल प्रचलित कानुन बमोजिम दर्ता नभई स्थापना भईरहेका समितिले पनि यो कार्यविधि प्रारम्भ भएको मितिले तीन महिनाभित्र यो कार्यविधि बमोजिम सुचिकृत गुराउनु पर्ने छ ।

८. समिति को उद्देश्यहरुमा हेरफेर : (१) समितिको उद्देश्यहरुमा हेरफेर गर्न आवस्यक देखेमा वा सो संस्थालाई कुनै अर्को संस्थामा गम्भीर उचित देखेमा सो समितिले तत् सम्बन्धित प्रस्ताव तयार गरी सो प्रस्ताव उपर छलफल गर्न संस्थाको विधान बमोजिम साधारण सभा बोलाउनु पर्ने छ ।

(२) साधारण सभामा उपस्थित भएका जम्मा सदस्य संख्याको दुई तिहाई सदस्यहरूले प्रस्तावमा समर्थन जनाएमा सो प्रस्ताव साधारण सभावाट पारित भएको मानिनेछ । तर, सो प्रस्ताव लागु गर्न स्थानीय अधिकारीको पूर्व स्वीकृत लिनु पर्नेछ ।

९. हिसावको विवरण पठाउनु पर्ने : प्रबन्ध समितिले आफ्नो समितिको हिसाबको विवरण लेखा परीक्षकको प्रतिवेदन सहित प्रत्यक वर्ष स्थानीय अधिकारी कहाँ पठाउनु पर्नेछ ।

१०. हिसाब जाँच गर्ने : (१) स्थानीय अधिकारीले आवस्यक देखेमा समितिको हिसाब आफुले नियुक्त गरेको कुनै अधिकृतद्वारा जाँच गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हिसाब जाँच गराए बापत स्थानीय अधिकारीले हिसाब जाँचवाट देखिन आएको समितिको मौज्दात रकमको सयकडा तीन प्रतिशतमा नबढाई आफुले निर्धारण गरेको दस्तुर असूल गरी लिन सक्नेछ ।

(३) हिसाब जाँच गर्ने अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजपत्रहरु वा सोधेको प्रश्नको जवाफ दिनु समितिको पदाधिकारी, सदस्य र कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।

(४) हिसाब जाँच गर्ने अधिकृतले स्थानीय अधिकारीले तोकिदिएको म्याद भित्र हिसाब जाँचेको प्रतिवेदन स्थानीय अधिकारी समक्ष पेश गर्नु पर्ने छ र सो प्रतिवेदनको आधारमा समितिको कुनै सम्पत्ति सो संस्थाको कुनै पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीले हिनामिना गरेको, नोक्सान गरेको वा दुरुपयोग गरेको छ भन्ने स्थानीय अधिकारीलाई लागेमा निजले त्यस्तो पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीवाट सो हानी नोक्सानी असूल गर्न प्रचलित कानून वमोजिम कारबाई चलाउन सक्नेछ ।

तर, प्रचलित कानूनले सजाय समेत हुने अपराध भएकोमा प्रचलित कानून बमोजिम मुद्दा चलाउन लगाउनेछ ।

११. निर्देशन दिने : नगरपालिकाले समितिलाई आवस्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

१२. दण्ड सजाय : (१) दफा ३ बमोजिम दर्ता नगराई समिति स्थापना गरेमा वा दफा (७) बमोजिम दर्ता नगरी संस्था संचालन गरेमा त्यस्ता संस्थाका प्रबन्ध समितिका सदस्यहरुलाई स्थानीय अधिकारीले जनही पाँच हजार रुपैयांसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(२) दफा ९ बमोजिम हिसावको विवरण नमूठाएमा प्रबन्ध समितिका सदस्यहरुलाई स्थानीय अधिकारीले जनही एक हजार रुपैयांसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

तर, कुनै सदस्यले दफा ९ उल्लंघन हुन नदिन सकभर प्रयत्न गरेको थियो भन्ने सन्तोष हुने प्रमाण पेश गर्न सकेमा निजलाई सजाय गरिने छैन ।

(३) दफा १० को उपदफा (३) बमोजिम हिसाव जाँच गर्ने सम्बन्धित अधिकृतले मारेको विवरण तथा कागजपत्र वा सोधेको प्रश्नको जवाफ नदिने सम्बन्धित पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीलाई स्थानीय अधिकारीले पाँच हजार रुपैयांसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(४) दफा ८ बमोजिम स्थानीय अधिकारीको स्वीकृति नलिई समितिको उद्देश्यमा हेरफेर गरेमा वा अर्को समितिसित गाभेमा वा समितिले आफ्नो उद्देश्यको प्रतिकूल हुने गरी काम कारवाही गरेमा वा नगरपालिकाले दिएको निर्देशन पालना नगरेमा स्थानीय अधिकारीले त्यस्तो समितिको दर्ता निलम्बन गर्न वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

१३. पुनरावेदन : दफा १२ बमोजिम स्थानीय अधिकारीले गरेको अन्तिम निर्णय उपर पैतीस दिन भित्र पुनरावेदन अदालतमा पुनरावेदन लाग्ने छ ।

१४. समिति को बिघटन वा त्यस्को परिणाम : (१) समितिको विधान बमोजिम कार्य सञ्चालन गर्न नसकी वा अन्य कुनै कारणवश समिति बिघटन भएमा त्यस्तो समितिको सम्पूर्ण जायजेथा नगरपालिकामा सर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम बिघटन भएको समितिको दायित्वको हकमा सो समितिको जायजेथाले भ्याए सम्म त्यस्तो दायित्व नगरपालिकाले व्यहोर्नेछ ।

१५. नियम बनाउने अधिकार : यस कार्यबिधिको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न नगरपालिकाले नियम बनाउन सक्नेछ ।

१६. समितिले आफ्नो विधान अनुसारको तोकिएको समयाबधि भित्रमा नयाँ कार्यसमिति चयन हुन नसकेमा उक्त कार्यसमितिको स्वत बिघटन भएको मानी अर्को कार्यसमिति चयन नभए सम्म समिति संचालन नगरपालिकाले गर्ने छ ।

१५८

१७. खारेजी वा बचाउ : (१) खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यबिधि लागु हुनु पुर्ब जलस्रोत ऐन २०४९ अन्तर्गत दर्ता भएका समिति यसै कार्यबिधि बमोजिम दर्ता भए सरह मानिनेछ ।

८५
प्रधान, नेपाल

अनुसूचि -१

(दफा (४) को उपदफा (२) बमोजिम)
(उपभोक्ता समितिको तर्फबाट पेश गर्ने निवेदनको ढाँचा)

श्रीमान् प्रमुखज्यू
नमोबुद्ध नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
भकुण्डेवेशी, काठमाडौँ जिल्ला

नगर कार्यपालिकाको व्यवस्थापन
भकुण्डेवेशी, काठमाडौँ जिल्ला
प्रदेश नं. ३, नेपाल

महोदय,

हामीले ..... खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति गठन गरी संस्थागत रूपमा दर्ता गर्न चाहेकोले नमोबुद्ध नगरपालिकाको खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यबिधी, २०७६ बमोजिम उपभोक्ता समिति दर्ताको लागि अनुराध छ ।

विवरणः

१. उपभोक्ता समितिको नामः
२. कार्यक्षेत्रः
३. कार्य उद्देश्यहरुः
४. कार्य समितिका तदर्थ सदस्यहरुः

क्र.स	पदाधिकारीहरुको नाम, थर	ठेगाना	पद	सम्पर्क नं.	दस्तखत	कैफियत
१						
२						
३						
४						
५						
६						
७						
८						
९						

५. उपयोग गरिने जलश्रोतको विवरणः

क) जलश्रोत (मुल) को नाम तथा ठेगाना:

६. उपभोक्ता समितिले पुऱ्याउन चाहेको सेवा सम्बन्धी विवरणः

क) सेवाको किसिमः

ख) सेवा पुऱ्याउने क्षेत्रः

ग) सेवा बाट लाभान्वित होने घरपरिवार संख्या:

घ) आर्थिक श्रोतको विवरणः

ड) कार्यालय रहने ठेगाना:

निवेदक,

दस्तखतः

नामः

पदः

ठेगाना:

सम्पर्क नं.

मिति:

७. संलग्न कागजातहरुः

क) उपभोक्ता समितिको विधान,

ख) उपभोक्ता समितिको पदाधिकारहरुको नागरकिताको प्रतिलिपि,

ग) आम भेलाबाट उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धी निर्णयको प्रतिलिपि,

घ) वडा कार्यालयको सिफारीस

अनुसुचि-२

(दफा (४)को उपदफा (२)बमोजिम)

नगरपालिकाको खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति दर्ता सम्बन्धी ३० दिने सार्वजनिक सूचना

नमोबुद्ध न.पा अन्तर्गत वडा नं ..... मा रहेको ..... श्रोतको पानी
..... बाट श्रोत उपयोग गर्ने गरी नमोबुद्ध नगरपालिका वडा नं ..... को
..... गाँउ / वस्तिहरूमा शुद्ध पिउने पानी आपूर्तिका लागि आयोजना संचालन तथा व्यवस्थापन
गर्न श्री ..... को अध्यक्षतामा उपभोक्ता समिति गठन गरी श्री
..... खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति संस्थागत रूपमा दर्ता गर्न भनी
आवश्यक कागजात सहित यस कार्यालयमा निवेदन पेश हुन आएको सम्बन्धमा उपभोक्ता समिति गठन तथा
जलश्रोतको उपयोगका सम्बन्धमा कोहि कसैको उजुरी तथा गुनासो छ भने प्रमाण सहित यो सूचना प्रकाशित भएको
मितिले ३० दिन भित्र नमोबुद्ध नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको कार्यालयमा निवेदन दिन हुन सम्बन्धित सवैको
जानकारीका लागि यो सार्वजनिक सूचना जारी गरिएको छ। सूचना अवधिभर कारण सहित निवेदन पेश हुन नआएमा
सम्बन्धित उपभोक्ता समिति दर्ता हुन र यस विषयमा पछि सुनुवाई नहुने व्यहोरा समेत यसै सूचना मार्फत जानकारी
गराइन्छ।

(दफा (४)को उपदफा (२) बमोजिम)

खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति नदर्शगरी उपलब्ध गराईने प्रमाण-पत्रको ढाँचा

नमोबुद्ध नगरपालिका,
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
भकुणडेबेशी, काभ्रेपलाञ्चोक

खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति दर्ता प्रमाण- पत्र

दर्ता नं.:

दर्ता मिति :

श्री ..... खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति ,
नमोबुद्ध नगरपालिका, वडा नं.....,
काभ्रेपलाञ्चोक ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४को दफा ११ को उपदफा २ को (ध) बमोजिम यस नगरपालिकाबाट स्वीकृत खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधी, २०७६ बमोजिम नमोबुद्ध नगरपालिका, नगरकार्यपालिकाको कार्यालयको मिति ..... को निर्णयानुसार यस कार्यालयमा दर्ता गरी यो प्रमाण पत्र प्रदान गरिएको छ ।

विधान बमोजिम आफ्नो कार्यहरु सञ्चालन गर्नु होला ।

जलश्रोत (मुल) को नाम तथा ठेगाना.....

दर्ता प्रमाणपत्र जारी गर्ने अधिकारीको
दस्तखत.....
नाम.....

पद.....
मिति.....

क्र. स	नविकरण मिति	नविकरण बहाल रहने अवधि	नविकरण दस्तुर	रासिद नं.	नविकरण गर्ने अधिकारीको दस्तखत	कार्यालयको छाप	कैफियत

नोट:

- १) जुन आ.व मा नविकरण गरिएको हो सोही आ.व. को आषाढ मसान्त सम्मात्र बहाल रहने अवधी कायम हुनेछ।
- २) नविकरण गर्दा प्रत्येक आ.व. समाप्त भउको ६ महिना भित्र गरिसक्नु पर्दछ।
- ३) आ.व. समाप्त भएको ६ महिना भित्र नविकरण तागरेमा नियमानुसार विलम्ब दस्तुर लाग्नेछ।

2019/5/9